

Sofinancira Evropska unija

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.

61

Kateri izraz se nanaša na nabor navodil in pravil, ki jih računalniki uporabljajo za množico podatkov za rešitev težave ali za izvedbo naloge?

A) Platforme za preverjanje dejstev

C) Iskalniki/brskalniki

B) Algoritmi

D) Wikipedija

62

Kako algoritmi vplivajo na posameznikovo uporabo novic na platformah družbenih medijev?

A) Preprečujejo prikazovanje pristranskih člankov.

B) Zagotavljajo, da vsak uporabnik vidi vse razpoložljive novice.

C) Prednostno razvrščajo novice, ki so v skladu s preteklim vedenjem uporabnika.

D) Naključno izberejo novice, ki se prikažejo uporabniku.

63

Kakšen je učinek algoritmov na družbo?

- A) Brez vpliva
- B) Spodbuja objektivno in nepristransko odločanje
- C) Spodbujanje večjih sprememb z vplivanjem na dostop do informacij.
- D) Zagotavljanje pravičnosti v vseh oblikah medijev.

64

Kateri izraz se nanaša na medije, kjer se prepričanja utrjujejo s ponavljajočo se komunikacijo v zaprtem sistemu in kjer se ljudje srečujejo z informacijami, ki krepijo njihova obstoječa prepričanja in stališča?

A) Potrditvena pristranskost

B) Učinek povratnega učinka

C) Odmevna komora, ang. *echo chamber*

D) Manipulacija

65

Kako lahko algoritmi prispevajo k ustvarjanju filtrirnih mehurčkov?

A) Z zagotavljanjem predstavitve različnih vsebin.

C) Z naključnim izbiranjem vsebine za vsakega uporabnika.

B) Z omejevanjem izpostavljenosti vsebinam, ki izpodbijajo uporabnikova obstoječa prepričanja.

D) Z izločitvijo vseh osebnih podatkov iz postopka filtriranja.

66

S katerimi ukrepi je mogoče ublažiti negativne učinke filtrirnih mehurčkov, ki jih ustvarjajo algoritmi?

- A) Povečanje količine podatkov, do katerih lahko dostopajo algoritmi.
- B) Uporaba različnih iskalnih orodij in virov za pridobivanje informacij.
- C) Zanašanje na en sam algoritem za vse potrebe po informacijah.
- D) Izogibanje uporabe digitalnih platform, ki uporabljajo algoritme.

67

Katera od naslednjih trditev o delovanju algoritmov NI pravilna?

A) Uvrščajo vsebine, ki opozarjajo na eno stvar na račun druge.

B) Označujejo razmerja med entitetami.

C) Odločajo o vključitvi ali izključitvi določenih informacij na podlagi vrste meril.

D) Delujejo pregledno.

68

Kaj je filtrirni mehurček?

A) Nova platforma družabnih medijev.

B) Položaj, v katerem so ljudje obkroženi s podobno mislečimi in idejami.

C) Metoda za kategorizacijo spletnih vsebin.

D) Način iskanja različnih informacij.

69

Kakšno skrb vzbujajo filtrirni mehurčki?

A) Omejujejo dostop do informacij in spodbujajo potrditveno pristranskost.

B) Spodbujajo uporabnike k iskanju nasprotujočih si stališč.

C) Uporabnikom pomagajo najti nove in raznolike perspektive.

D) Izboljšujejo optimizacijo iskalnikov/brskalnikov.

70

Katera od naslednjih možnosti je ena od možnosti za „razpočenje“ filtrirnega mehurčka?

A) Uporaba Googla za vsa iskanja.

B) Omejitev količine zbranih podatkov.

C) Uporaba prednosti naprednih iskalnih orodij, ki jih ponujajo iskalniki.

D) Blokiranje računov v družabnih medijih.

71

Kako lahko odmevne komore, ang. *echo chambers* prispevajo k širjenju napačnih informacij?

A) S spodbujanjem kritičnega mišljenja.

B) S spodbujanjem razprav med nasprotujočimi si pogledi.

C) S spodbujanjem uporabnikov k raziskovanju novih idej.

D) Z zagotavljanjem, da se delijo samo informacije, ki krepijo obstoječa prepričanja.

72

Katera od naslednjih možnosti je personalizacija, ki se izvaja z algoritmi in običajno brez vednosti uporabnikov?

A) Prilagajanje

C) Samoizbrana personalizacija

B) V naprej izbrana personalizacija

D) Izbirna pristranskost (ang. *selection bias*)

73

Kakšni so učinki personalizacije in filtriranja informacij?

A) Vse informacije so enako poudarjene.

C) Nekatere informacije so preveč poudarjene.

B) Zagotovljena je nepristranska vsebina.

D) Ni opaznega učinka.

74

Katera od naslednjih možnosti NI ena od metod, ki jih lahko uporabniki uporabijo za izogibanje mehurčkom filtrov?

A) Uporaba več virov pri iskanju informacij.

B) Pregledna predstavitev, kako se uporabljajo filtri.

C) Brisanje ali blokiranje piškotkov brskalnika v uporabi.

D) Uporaba razširitev brskalnika za blokiranje oglasov.

75

Katera od naslednjih metod je ena od metod, ki jih lahko izvajajo platforme za izogibanje mehurčkom filtrov?

A) Uporaba brskalnika, ki se osredotoča na zasebnost.

C) Uporaba razširitev brskalnika za blokiranje oglasov.

B) Brisanje ali blokiranje piškotkov brskalnika v uporabi.

D) Pregledna predstavitev uporabe filtrov.

76

Kateri izraz se nanaša na postopek, ki primerja objavljeno in javno dostopno trditev z zanesljivimi in izvirnimi viri, pri čemer se osredotoča tudi na logiko, skladnost in kontekst trditve?

A) Filtriranje

C) Personalizacija

B) Preverjanje dejstev

D) Potrditev

77

Katero od naslednjih trditev je mogoče preveriti?

A) Čustva

C) Osebne misli

B) Avtentičnost vira

D) Osebna mnenja

78

Kaj od naštetega ni mogoče preveriti?

- A) Avtentičnost vira
- B) Kdaj je bila vsebina ustvarjena
- C) Osebne ideje
- D) Kje je bila vsebina ustvarjena

79

Kateri od naslednjih elementov ni eden izmed elementov, ki jih je mogoče analizirati v zvezi z vsebino videoposnetka?

A) Kje je bil posnet videoposnetek

C) Vreme v času dogodka v videoposnetku

B) Kdo je naložil videoposnetek

D) Informacije o lokaciji v videoposnetku

80

Katera od naslednjih možnosti ni en izmed možnih namigov, s katerimi lahko potrdimo, kje je bila posneta določena fotografija?

A) Čas posnetka

C) Zastave

B) Registrske tablice vozil

D) Vrsta oblačil

81

Če je pri preverjanju lokacije na prometnem znaku uporabljen tuji jezik, katero od naslednjih orodij lahko uporabite za razumevanje zapisanega na znaku?

A) Google Fotografije

C) Google Street View

B) Google Prevajalnik

D) Google Zemljevidi

82

Kateri od naslednjih podatkov ni med podatki, ki jih je treba preveriti pri preverjanju pristnosti računa v družabnih medijih?

A) Uporabniško ime.

C) Državljan katere države je oseba.

B) Profilna fotografija.

D) Povezani računi v drugih družabnih medijih.

83

Katero od naslednjih možnosti je mogoče uporabiti za pridobivanje informacij o identiteti osebe in za vpogled v njene poslovne stike?

A) Instagram

C) LinkedIn

B) Namechk

D) Face++

84

Katera od naslednjih funkcij ni med funkcijami, ki jih je treba iskati pri preverjanju spletnega mesta?

A) Kdaj je bilo spletno mesto ustvarjeno.

B) Kdo upravlja spletno stran.

C) Ali so na spletnem mestu povezave do računov na drugih družbenih omrežjih.

D) Koliko različnih oseb je obiskalo spletno mesto.

85

**Katero od naslednjih uporabniških imen vzbuja sum, da gre z
za bot račun?**

A) John_Coloney

C) louise12may

B) Peter47568432

D) MaryJohn

86

Kakšna je glavna razlika med preverjanjem, ang. *verification* in preverjanjem dejstev, ang. *fact-checking*?

A) Preverjanje poteka po objavi, preverjanje dejstev pa pred tem.

B) Pri preverjanju se točnost vsebine, ki jo ustvarijo uporabniki, oceni pred objavo, pri preverjanju dejstev pa se objavljene trditve primerjajo z zanesljivimi viri.

C) Preverjanje dejstev se osredotoča na vsebine, ki jih ustvarjajo uporabniki, medtem ko se preverjanje nanaša na javne izjave.

D) Obe praksi sta enaki in se v resnici ne razlikujeta.

87

Zakaj osebnega mnenja ni mogoče preveriti?

A) Običajno je natančno.

B) Je objektivno in temelji na dejstvih.

C) Je subjektivno in temelji na občutkih in mislih posameznika.

D) Vedno se ujema z zgodovinskimi dogodki.

88

Katera od naslednjih možnosti NI ključni element pri preverjanju vsebine, ki jo ustvarijo uporabniki?

A) Izvor

C) Motivacija

B) Vir

D) Lokacija

89

Katero orodje je predlagano za preverjanje, ali je bila vsebina že preverjena?

A) Google Zemljevidi

C) Google Fact Check Explorer

B) TinEye

D) Jeffrey's Image Metadata Viewer

90

Kateri je prvi korak pri preverjanju videoposnetkov?

A) Vprašanje o izvoru videoposnetka

B) Analiza metapodatkov

C) Iskanje slik v obratni smeri

D) Uporaba Googlovega prevajalnika

98

Katero orodje lahko videoposnetke razdeli na okvirje za analizo?

A) TinEye

C) Google Zemljevidi

B) InVID

D) VLC Media Predvajalnik

99

Na kaj lahko kaže odsotnost mežikanja v videoposnetku?

- A) Videoposnetek je presvetel.
- B) Videoposnetek je morda ponaredek ustvarjen s pomočjo umetne inteligence, ang. *deepfake*.
- C) Videoposnetek je bil posnet v slabi kakovosti.
- D) Videoposnetek je bil časovno zmontiran.

100

Katera platforma ponuja pretekle satelitske posnetke za preverjanje?

A) Google Zemlja

C) Yandex Zemljevidi

B) Bing Zemljevidi

D) Wikimapia

101

Kateri od teh namigov lahko pomaga odkriti ponaredek ustvarjen s pomočjo umetne inteligence ang. *deepfake*?

A) Realistična mimika obraza.

C) Gladka koža in nedosledno gibanje glave.

B) Naravno mežikanje.

D) Visokokakovostna ločljivost videoposnetka.

102

Kaj sporoča o videoposnetku sporočilo „Naloženo prek storitve YouTube Capture“?

A) Videoposnetek je bil profesionalno zmontiran.

C) Videoposnetek je bil posnet s pametnim telefonom.

B) Videoposnetek je bil naložen z osebnim računalnikom.

D) Videoposnetek vsebuje podnapise.

103

Kaj je edinstvena značilnost računov kiborgov, ang. *cyborg accounts*?

A) Objavljajo le ideološke vsebine.

C) Upravljajo jih tako ljudje kot avtomatika.

B) So v celoti avtomatizirane.

D) Uporabljajo predvsem risane slike profilov.

104

Katera od naslednjih lastnosti NI značilna za sumljivo aktivnost na računu?

- A) Novo ustvarjeni računi z velikim številom sledilcev.
- B) Računi, ki tvitajo ob naključnih dnevih in urah.
- C) Računi s samodejno ustvarjenimi uporabniškimi imeni.
- D) Računi, ki nenehno tvitajo samo ob določenih dnevih.

105

Kaj je glavni cilj trola?

A) Deljenje točnih informacij.

C) Pridobiti veliko število sledilcev.

B) Da bi druge spodbudili k čustvenemu odzivu.

D) Ustvarjanje vizualno privlačnih objav.

106

Kateri je glavni izziv pri preverjanju informacij v družabnih medijih?

A) Platforme družabnih medijev imajo strog etični kodeks.

B) Fotografije in videoposnetke v družbenih medijih vedno preverijo strokovnjaki.

C) Pogosto je težko preveriti pristnost fotografij in videoposnetkov.

D) Informacije, ki se delijo v družabnih medijih, so vedno resnične.

107

Kaj je farma trolov?

A) Plačana skupina, ki ustvarja provokativne objave za sprožanje spletnih sporov.

B) Skupina posameznikov, ki sodelujejo pri ustvarjanju spletnih strani z lažnimi novicami.

C) Omrežje botov, ki se uporablja za širjenje teorij zarote.

D) Skupina amaterskih novinarjev, ki ustvarjajo novice na družbenih omrežjih.

108

Kakšna je glavna razlika med trolom in botom?

A) Trol je avtomatiziran račun, medtem ko je bot pravi uporabnik.

B) Bot objavlja vsebine, ki izzovejo čustvene odzive, medtem ko trol objavlja vsebine zunaj teme.

C) Trol je pravi uporabnik, medtem ko je bot avtomatiziran račun družbenega medija.

D) Troli se uporabljajo za plačane oglase, medtem ko se boti ne.

109

Kaj je lutkovni račun, ang. *sock puppet account*?

A) Anonimni račun, ki ga pravi uporabniki uporabljajo, da bi se izognili identifikaciji.

B) Račun, ki ga ustvari bot za razširitev sporočila.

C) Lažni račun, ustvarjen za napadanje kritikov ali hvaljenje samega sebe.

D) Račun, ki za širjenje napačnih informacij uporablja odobritve v družbenih medijih.

110

Kaj je botnet?

A) Mreža samodejnih bot računov, ki jih upravlja en posameznik ali skupina.

B) Skupina spletnih strani z lažnimi novicami, ki jih nadzoruje isti subjekt.

C) Skupina trolov, ki sodeluje pri širjenju dezinformacij.

D) Sistem vplivnežev v družbenih medijih, ki promovirajo določene izdelke.

111

Kateri od naslednjih dejavnikov NI med glavnimi cilji preverjevalcev dejstev in platform za preverjanje dejstev?

A) Preučevanje objav, ki jih je delil posameznik.

B) Preiskovanje objav, ki jih delijo politiki.

C) Preiskovanje dejstev v objavah, ki jih delijo vsi, ki s svojimi besedami vplivajo na življenja drugih.

D) Zagotavljanje dejanskih, jasnih in strogo preverjenih informacij državljanom.

112

Kaj je glavni cilj platform za preverjanje dejstev?

A) Za podporo političnih kandidatov, ki jih podpirajo.

C) Cenzuriranje političnih vsebin, ki so škodljive za družbo.

B) Spodbujanje resnice v javnem diskurzu.

D) Ustvarjati in širiti propagando, ki je v skladu z njihovimi stališči.

113

Katera od naslednjih trditev NI eden od glavnih ciljev Mednarodne mreže za preverjanje dejstev ?

A) Spremljanje trendov na področju preverjanja dejstev za manipulacijo javnega diskurza.

B) Zagotavljanje virov za preverjevalce dejstev.

C) Združevanje naraščajoče skupnosti preverjevalcev dejstev po vsem svetu.

D) Združevanje zagovornikov resničnih informacij za boj proti dezinformacijam.

114

Pod okriljem katere organizacije je začela delovati Mednarodna mreža za preverjanje dejstev?

A) Mednarodno združenje novinarjev, ang. *International Association of Journalists*

C) Poynter

B) Snopes

D) Reuters

115

Katero od naslednjih dejstev NI eno od meril, da platforma za preverjanje dejstev postane podpisnica Mednarodne mreže za preverjanje dejstev?

A) Nepristranskost in pravičnost

C) Obveznost finančne podpore

B) Preglednost virov

D) Preglednost metodologije

116

Katero od naslednjih dejstev NI eno od meril, da platforma za preverjanje dejstev postane podpisnica Mednarodne mreže za preverjanje dejstev?

A) Ne zavzemajo političnega stališča do vprašanj, ki jih preverjajo.

B) So transparentni glede tega, zakaj in kako preverjajo dejstva.

C) Spodbujanje bralcev, da predložijo trditve, katerih dejstva je treba preveriti.

D) Popravljenе vsebine ni obvezno deliti z bralci.

117

Katera od naslednjih možnosti NI ena od prednosti platforme za preverjanje dejstev, ki se drži „kodeksa načel“, ki vsebuje merila za pridobitev statusa podpisnika Mednarodne mreže za preverjanje dejstev?

A) Povečanje števila preverjanj dejstev

C) Doslednost

B) Odgovornost

D) Preglednost

118

Kako platforme za preverjanje dejstev ugotavljajo svojo verodostojnost?

A) Z izkazovanjem zvestobe določenim političnim strankam.

B) Z zagotavljanjem, da njihova preverjanja dejstev niso pristranska in temeljijo na preverljivih dejstvih.

C) S selektivnim poročanjem o dejstvih, ki podpirajo njihove pripovedi.

D) Z izogibanjem objavljanju kakršnih koli spornih tem.

119

Katera od naslednjih točk NI ena od točk, kjer se avtomatizacija uporablja kot pripomoček za krepitev vloge preverjevalcev dejstev?

A) Vsakodnevno prepoznavanje najpomembnejših dogodkov dneva za nadaljnje preverjanje dejstev.

B) Vsakodnevno spremljanje najpomembnejših dogodkov dneva za preverjanje dejstev.

C) Ponovijo se informacije, za katere je bilo že ugotovljeno, da so napačne.

D) Preverjanje, ali preverjevalci dejstev prejema finančno podporo.

120

Katerega od naslednjih orodij je mogoče uporabiti za samodejno preverjanje dejstev?

A) Google Analitika

C) TinEye

B) Squash and ClaimBuster

D) Adobe Premier

